

Folkhälsomyndigheten

Tillgänglighetsgranskning

April 2020

Folkhälsomyndigheten

[Publicerat](#) [Press](#) [Kontakt](#) [Folkhälsoarbete](#) [Om oss](#) [Minoritetsspråk](#) [Teckenspråk](#) [A-Ö](#) [In English](#)

Sök på webbplatsen

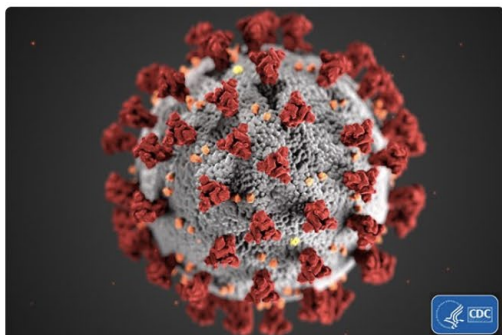

Statistik & rapportering

Livsvillkor & levnadsvanor

Mikrobiologi & laboratorieanalyser

Smittskydd & beredskap

Covid-19 | coronavirus

Aktuellt om covid-19, frågor och svar, information till sjukvård och laboratorier. Ring 113 13 om du har frågor.

Vaccinationer

Om sjukdomar och vaccin i vaccinationsprogrammet och vaccinationsregister.

Psykisk hälsa

Vi sammanställer och sprider kunskap om suicidprevention och hur psykisk hälsa kan främjas.

Om rapporten

Tjänster vi granskat

[Folkhälsomyndighetens webbplats](#), delwebben [spelprevention.se](#) och en del tredjepartstjänster. Även stickprov ur pdf-dokument.

Kontakt på Axess Lab

Karin Skog, karin@axesslab.com

Kontakt på Folkhälsomyndigheten

Anders Burholm, anders.burholm@folkhalsomyndigheten.se

Tidsperiod

April-Maj 2020

Plats

Stockholm, Sverige

Sammanfattning

Det märks att ni arbetar aktivt med tillgängligheten i er verksamhet. Mycket fungerar bra samtidigt som det finns förbättringsområden för att öka tillgängligheten. Främst handlar det om komplexa komponenter, tredjepartslösningar och innehåll som film, diagram och tabeller.

De problem vi stött på är framförallt sådant som påverkar användare med hjälpmedel. Till exempel problem att styra menyn på delwebben spelprevention och interaktiva element som formulär eller sökning.

Vår viktigaste rekommendation är dock att tackla tillgänglighet på ett strategiskt plan. Ni har en stor webbplats med mycket information och i flera fall handlar det om att besluta riktning för hur det ska hanteras på sikt. Exempelvis genom att:

- Jobba med upphandling, kravställning och testning av tredjepartslösningar
- Ta fram en strategi för hur användarinvolvering ska ske regelbundet
- Fortbilda redaktörer, produktägare med flera i tillgänglighet

Vi hoppas att det här materialet – som innehåller både experters och användares reflektioner och rekommendationer – kan vara till hjälp i ert arbete. Fortsätt jobba med fokus på tillgänglighet och kom ihåg att målet bör vara att göra tillgänglighet till ett långsiktigt arbete, inte en engångsinsats. Att ta små steg framåt, överallt, hela tiden

Om tillgänglighetsgranskning

Denna granskning genomfördes av flera experter på Axess lab, bland annat Josefin Wessman och Hampus Sethfors som båda är certifierade [Web Accessibility Specialists](#) av branschorganisationen International Association of Accessibility Professionals (IAAP).

Web Accessibility Specialist
International Association of Accessibility Professionals

Målet med granskningen var att göra en övergripande bedömning av status på tjänsten i de olika gränssnitten. Framförallt utifrån [de internationella riktlinjerna för tillgänglighet \(WCAG\) 2.1](#).

Utöver att ha bedömt webbplatsen utifrån riktlinjerna, har vi även:

- Användningstestat med fem personer med olika funktionsnedsättningar
- Testat med flera olika hjälpmedel
- Använt flera olika verktyg för att mäta tillgänglighet, som [aXe](#), [Accessibility developer tools](#) and [Funkify](#).
- Bedömt den övergripande användarupplevelsen och visuella och kognitiva aspekter av tillgängligheten.

Om användningstesterna

Vi har utfört fem användningstester under arbetet. Dessa har vi definierat som T1, T2, T3, T4 och T5.

I testerna med T1 och T2 har vi fokuserat på användandet av skärmläsare, i T3 var fokus på förstöringshjälpmedel, i T4 kognitiv tillgänglighet och i T5 fokuserade vi på läs-och skrivsvårigheter med text-till-tal hjälpmedel.

Vi har utfört användningstesterna på distans genom olika videokonferenstjänster med deltagarna, för att uppnå social distansering då testerna genomfördes under Coronapandemin.

Deltagarna fick fem uppgifter att utföra under testet. Vi tillämpade [tänka-högt metoden](#), som är en välkänd metod för att få en uppfattning av användarens upplevelse av en tjänst och kunna se mönster kring upplevelsen från olika deltagare.

Huvudsakligt fokus under testerna

- Att hitta och spela upp en film (friluftsliv och covid-19)
- Att utforska och hitta specifik information på en del webb (spelprevention)
- Att utforska och hitta specifik information om sjukdomsstatistik (kikhosta)
- Att söka på och läsa publikationer (bläddra och läs samt pdf)
- Att använda och navigera i det nya publikationsverktyget (modal)

Vi har valt ut några klipp från testerna som representerar de utmaningarna som användarna upplevde:

[Mapp till utvalda klipp från testerna](#)

Vi har även sammanställt resultatet i rapporten nedan och länkat till specifika filmklipp vid relevanta rekommendationer.

Sådant som fungerar bra!

I den här rapporten kommer vi främst beskriva vad som kan förbättras för att era digitala tjänster ska bli ännu mer tillgängliga.

Men först vill vi lyfta en del av det som fungerar bra:

- Det märks att ni arbetat med tillgängligheten av grundkonstruktionen som menyer och knappar. Mycket på webbplatsen folkhälsomyndigheten.se går att styra med tangentbord och skärmläsare vilket är jättebra. Exempelvis menyer både i stor och liten skärm.
- Ni är duktiga på att koda rubriker i innehållet rätt. Det märks att era redaktörer använder bra rutiner för detta. Detta både på huvudsakliga webbplatsen och delwebben Spelprevention.

- Ni använder nästan alltid bra färgkontraster, förutom enstaka undantag i bildmaterial med text i.
- Det finns punkter i rapporten som handlar om att filminnehåll behöver åtgärder. Men överlag vill vi

poängtera att det är bra att ni använder film! Fortsätt med det. Det hjälper många användare, särskilt med kognitiva funktionsnedsättningar, att bättre ta till sig innehållet. Exempelvis [denna film som handlar om friluftsliv](#):

- Att koda tabeller rätt kan vara svårt då det är mycket detaljer i koden man ska tänka på, och ni har många tabeller i era tjänster. En del behöver justeras, men en del är helt korrekt uppmärkta. Exempelvis den på sidan [Mikrobiella och immunologiska övervakningsprogram](#) eller [tabeller på delwebben spelprevention.se](#). Snyggt jobbat!
- Generellt sett är ni bra på att markera länkar med mer än bara färg!

Resultat, men läs inte mer här...!

Självklart kan man läsa den här rapporten uppifrån och ner men för att få ut så mycket av rapporten är det bättre du kollar in denna

[Resultatöversikt och prioritering.](#)

Där hittar du:

- En översikt över alla tillgänglighetsproblem
- Prioritering av varje problem: hög, medel och låg
- Vilka roller som det berör: utvecklare, UX och designers, redaktörer och beslutsfattare
- Länkar till mer detaljerade beskrivningar av varje problem, alltså till specifika avsnitt i denna rapport.
- Filtrering som gör översikten möjlig att anpassa efter ansvarig roll, prioritet och så vidare.
- Länkar direkt till relevanta filmklipp ut användningstesterna.

I resultatrapporteringen finns inslag från användningstesterna. En del resultat är specifika resultat från användartesterna och en del resultat förekom både i granskning och när vi testar med användare

Resultat 1

Filmer behöver syntolkas

Enligt WCAG ([punkt 1.2.5](#) på AA-nivå) ska all film med både video- och ljudinformation syntolkas. Alltså inkludera en berättarröst som beskriver viktiga händelser i videon.

Vi kan dela upp filmerna på er webbplats i två kategorier:

1. Filmer med textremsor och stämningsmusik i bakgrunden.
2. "Klassiska filmer" med både video och talat innehåll

Filmer med textremsor och stämningsmusik

Exempel på filmer ur kategori 1 är [filmerna gällande Covid-19](#) på huvudwebbplatsen och filmen på startsidan på delwebben [spelprevention.se](#):

Vissa av dessa filmer med enbart textremsor har ni lagt in en alternativ textversion för, som pdf under filmen. Det kan eventuellt vara okej enligt WCAG, om man tolkar filmen som "video only" trots att den har ett ljudspår med musik. Men vi skulle ändå starkt rekommendera er att lägga in en speakerröst som syntolkar textremsorna, framförallt då användarna i testerna efterfrågade detta (se rubriken Användningstester nedan).

När ni har alternativ till filmer i form av pdf-dokument, lägg gärna dessa innan filmen, under rubriken, så de snabbare uppfattas med skärmläsare. I nuläget ligger de efter filmen. Dokumenten till filmerna om Covid heter alla "Alternativ textbeskrivning av filmen" med variation på filstorlek. Var mer precis i dessa, som "Textbeskrivning av film om allmänna råd om Covid-19, pdf 123 kB". Det ser vi att ni är till andra filmer, som den på sidan [Övervikt och fetma](#).

"Klassiska filmer" med både video och talat innehåll

Filmerna på webbplatsen som innehåller både video och talat ljudinnehåll behöver enligt WCAG syntolkas. Det finns bra information på [Webbriktlinjers sida om syntolkning](#) kring vad detta innebär och hur man kan resonera.

Det är ofta ett stort jobb, särskilt att göra det på alla redan producerade filmer. Många väljer att klassificera det som "orimligt betungande" i sin tillgänglighetsredogörelse. Men man kan ofta "baka in" syntolkning i framtida produktioner om man har det i åtanke när filmmanuset tas fram.

Vi rekommenderar att ni tar fram en strategi för hur ni väljer att hantera detta internt.

Användningstester

I båda användningstesterna med skärmläsaranvändare reagerade testpersonerna på filmerna utan ljud. En upplevde att de endast innehöll stämningsmusik. En annan användare med skärmläsare uppfattade det som att ljudet kanske var avstängt på filmen eller datorn och försökte slå på ljudet. Se [filmklipp från testerna om syntolkning](#) av filminnehåll.

Även användare med kognitiva funktionsnedsättningar och dyslexi beskrev utifrån deras perspektiv att det är viktigt med speakerröst till filmer. Då blir det lättare koncentrera sig och förstå innehållet.

Rekommendationer

- Syntolka textremsorna i era filmer genom att ha en speakerröst som läser upp texterna.
- På redan producerade filmer där ni bedömer att efterarbetet bli för stort, kan ni överväga att ange syntolkning som orimligt betungande i tillgänglighetsredogörelsen.
- Överväg att "baka in" syntolkning i framtida filmmanus.

Resultat 2

Filmer behöver textas

Det är viktigt att filmer har undertexter. Detta är viktigt för användare som har nedsatt hörsel, men också för användare som vill se en film men inte kan använda högtalare eller har hörlurar. Textning är ett av kraven på filminnehåll enligt WCAG.

De flesta av era filmer behöver textas, även om det finns filmer som är textade. Det gäller till exempel filmerna på sidan [Seminarium om inomhusmiljö i skolan](#).

Vägledning om ventilation och luftkvalitet

Fredrik Haux

Det gäller också korta informationsfilmer som [filmen Snusande mamman](#) som beskriver ett motiverande samtal.

Snusande mamman

Eller korta filmen [Låt naturen ta plats](#) om friluftsliv och hälsa.

Det positiva med den sistnämnda filmen är att den är syntolkad i den mening att den beskriver det visuella på ett bra sätt. Hade denna film varit textad hade den varit helt godkänd enligt WCAG och ett jättebra stöd till textinnehållet.

Filmerna på spelprevention där någon pratar är textade, som vi sett på sidan [Filmer och föreläsningar om spel om pengar och spelproblem](#).

Rekommendationer

- Skapa en strategi för hur ni textar filmer. Det kan vara att göra på ett sätt med längre filmer som seminarium på 40-50 minuter och ett annat sätt på filmer som är 2-5 min.
- Man kan använda sig av automatisk textning som en grund så man får texten synkad till när någon pratar, men sedan behöver man korrigera mycket i själva textningsinnehållet som ofta blir fel. Det kan man göra i youtube-redigeringsläge eller på textamig.se.
- Överväg att använda underleverantörer för textning om arbetet anses för stort för er.

Resultat 3

Tekniska problem med menyn på delwebben spelprevention.se

Även när menyn är stängd på spelprevention.se kan man tabba sig igenom menyn. Det gör att fokusmarkeringen försvinner ett tag när man navigerar eftersom den hamnar på menyobjekt som inte är öppna. Det gör också att man med skärmläsare navigerar i ett menyobjekt som inte visas just då visuellt.

[Denna film visar vad som händer i menyn med skärmläsare på.](#)

Rekommendationer

- I nuläget växlar ni i koden mellan opacity: 0 (dold visuellt) och opacity: 1 (synlig visuellt) för menyinnehållet. En lösning för att dölja det korrekt så de inte kan nås med hjälpmedel när den är stängd är att använda display: none. Om ni upplever att det skapar problem med få till animationer så får ni istället tagga upp området med aria-hidden="true".

Resultat 4

Förbättra tabeller kodmässigt

Alla tabeller vi granskat har kolumnrubriker som är kodade med `<th>` vilket är bra! Men en del tabeller har även radrubriker som datan relaterar till och behöver kodas med `<th>`. Till exempel på sidan sjukdomsstatistik som till exempel på sidan [Mässling](#).

Det är alltså län/regioner, i bilden nedan, som är radrubrikerna.

Dessutom saknas attributet `scope` på alla rubriker som ska ange om `<th>` refererar till rad eller kolumn.

<code><th></code> Län/Regioner	<code><th></code> 2020	<code><th></code> 2019	<code><th></code> 2018	<code><th></code> 2017	<code><th></code> 2016
<code><td></code> Blekinge	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0
<code><td></code> Dalarna	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0
<code><td></code> Gotland	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0
<code><td></code> Gävleborg	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 1/0,34	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0
<code><td></code> Halland	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0
<code><td></code> Jämtland	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 1/0,77	<code><td></code> 0/0
<code><td></code> Jönköping	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0	<code><td></code> 0/0

Även tabellen på sidan [Anmälningsskyldiga sjukdomar](#) saknar rubrikkodning för radrubrikerna. Men där har ni använt `scope` på kolumnrubrikerna vilket är bra

Smittskyddsläkarföreningens smittskyddsblad (innehåller bland annat läkar- och patientinformation)		
<code><th></code> Sjukdom	<code><th></code> Anmälningsskyldig	<code><th></code> Smittspårningsskyldig
<code><td></code> Atypiska mykobakterier information / statistik	<code><td></code> X	<code><td></code>
<code><td></code> Beta-hemolyserande grupp A streptokocker (GAS) information / statistik	<code><td></code> X	<code><td></code>
<code><td></code> Botulism information / statistik	<code><td></code> X	<code><td></code> X

På delwebben spelprevention.se har vi hittat tabeller som är helt korrekt kodade som ni kan använda som exempel för att justera andra. Se exempelvis sidan [Spelandet i Sverige](#), snyggt jobbat med dessa!

Användningstester

I våra tester med användare med skärmläsare fick vi intressant feedback kring tabeller. Användaren beskrev att det kan vara otroligt tröttsamt att tolka tabeller även om det går rent tekniskt.

Så även om ni kan lägga in en tabell som alternativ till exempelvis diagram. Försök också hitta andra pedagogiska sätt i text att sammanfatta datan än tabeller. Sätt som kräver mindre energi och skärmläsarkunskap av användare att ta till sig. Det underlättar både för skärmläsaranvändare och övriga användare. Se [filmklipp från deltagare med skärmläsare om tabeller](#).

Rekommendationer

- Se till att koda tabeller korrekt med th även för tabellrader. I de fall datan förhåller sig till både kolumn- och radrubriker.
[W3C har en bra beskrivning av tillgängligt kodade tabeller med kolumn- och radrubriker.](#)
- Ange scope på tabellrubriker för att ange om th relaterar till rad eller kolumn, där det saknas, som i exemplet från sjukdomsstatistik.

- Ha gärna med en checklista för vad personen som lägger in tabeller ska tänka på att ange så det blir rätt i koden.
- Eftersom det är rätt krävande för hjälpmedelsanvändare att tolka tabeller även om det går rent tekniskt, så är det uppskattat användare lättolkade textsammanfattningar som beskriver datan.

Resultat 5

Förslag på förbättringar av några alt-texter

Ni är duktiga på att lägga till alt-texter till bilder, vilket är jättebra. Här vill vi komma med några tips för att förbättra funktionen av dem ytterligare. Under granskningen har vi också noterat att ni lagt till alt-texter på bilder som till en början saknat dessa, på sidan [Vaccinationer](#).

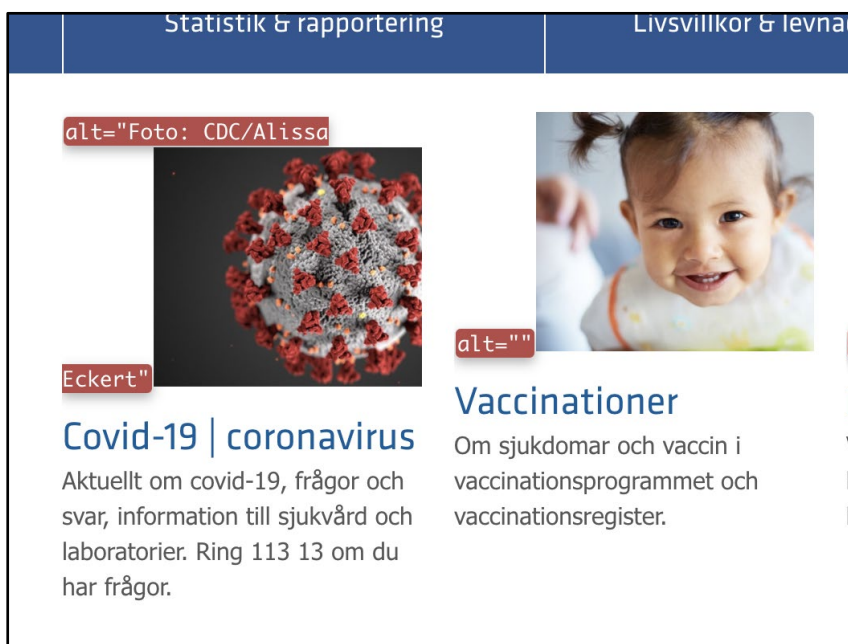
Ni har alt-texten "Folkhälsomyndigheten" för logotypen. Men på sidor där den är länkad behöver även beskrivningen att det är en länk till startsidan finnas med i alt-texten, eller som en dold beskrivning i länktexten.

Det finns en beskrivning som title-text, men title-texter läses inte alltid av skärmläsare. Title-texter visas när man håller muspekaren över länken.

```
▶<div class="nav-supp">...</div>
▼<div id="logo">
  ▼<a href="/" title="Gå till webbplatsens startsida">
    
  </a>
</div>
▶<form method="get" action="/sok/" id="search" role=
```


Under granskningens gång har vi sett lite olika sätt att hantera alt-texterna på puffarna på startsidan. Till en början hade ni tomma alt-texter generellt och en Men en hade kvar alt-texter med fotots källa.

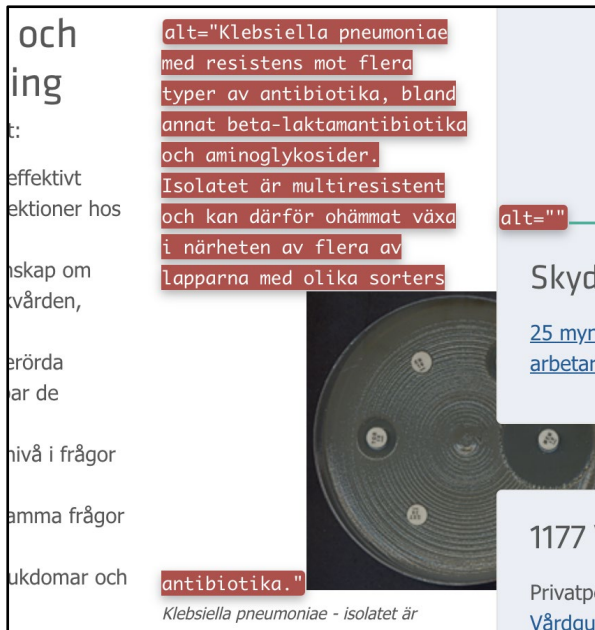

Efter det har vi noterat att ni har lagt till beskrivande alt-texter till alla bilderna i dessa puffar (även om fotografens namn är kvar i den första).

I den här typen av bildpuffar kan man resonera lite olika. Å ena sidan har ni alt-texter, vilket är godkänt enligt WCAG. Å andra sidan tillför bilderna inget mervärde i det här läget då fokus är länken. Bilden får gärna finnas med alt-text på den artikelsidan användaren kommer till, där har den mervärde. Vi märker när vi testar med skärmläsaranvändare att uppläsning av en bildbeskrivning i den här situationen snarare är ett störningsmoment.

Detta är inget som bryter mot WCAG men ett tips: Tänk till exempel på att inte alt-texter ska vara så långa. Denna på sidan [Antibiotika och antibiotikaresistens](#) är lite väl lång och krånglig:

Rekommendationer

- Lägg beskrivningen att logotyp-bilden är länkad som beskrivning antingen som en del i alt-texten eller som en aria-label beskrivning på länken.
- Vi har noterat lite olika sätt under granskningstiden för hur alt-texter hanteras på bildpuffarna på startsidan. För en bra användarupplevelse med skärmläsare: Lägg tomma alt-texter på de bilder som används i puffar, likt de flesta har på startsidan redan. Även om det enligt WCAG är godkänt med den nuvarande lösningen där alla har beskrivande alt-texter. Det viktigaste i det här fallet är att ni har bestämt er för en lösning och använder det konsekvent.
- Inget brott mot WCAG men tänk på att inte alt-texter ska vara för långa och krångliga. Ett tips är att fundera över hur du skulle beskriva bildens motiv kort i telefon till någon.

Resultat 6

Förbättra flikar tekniskt

Det behöver framgå med skärmläsare om flikar eller andra valbara komponenter är valda. På sidan [Mässling](#) finns ett fliksystem med knappar under varje flik. Dessa finns på flera sidor som visar er data.

Den valda fliken som i bilden är "Län/regioner" läses som vald med skärmläsare, vilket är bra. Men det framgår inte vilka knappar som är valda, i bilden nedan "2020" och "Samtliga fall". Förutom att de ska läsas som valda vore det också bättre om de kodades som knappar istället för länkar.

baseras på samtliga fall per månad det valda året inom respektive län/region, oavsett smittland.
Statistiken hämtas från en föränderlig databas. Antalet fall kan därför komma att justeras både uppåt och nedåt.

Årsrapport	Län/Regioner	Ålder	Kön	Fall per vecka	Trend	Smittland					
Fall per år	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Samtliga fall	Fall som rapporterats smittade i Sverige		Fall som rapporterats smittade utomlands								

Län/Regioner	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
--------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Sidan laddas om när man väljer olika val på länkar och knappar. Se till att flytta fokus vid omladdning så man får fokus på fliken eller knappen man valde. Annars finns risken att man blir förvirrad med skärmläsare då man annars hamnar högst upp på sidan vid varje val (se filmen under rubriken Användartester nedan).

Användningstester

Vi noterar i tester att detta blev ett problem för användare med skärmläsare då fokus hamnar högst upp på sidan och de måste navigera sig ner igen. Det gäller även för deltagaren som använder förstoringshjälpmedel. Eftersom personen är så inzoomad på sidan uppstår förvirring om vad som har hänt. Om

de är kvar på samma sida och att rätt val har laddats. Se [filmklippet om omladdning av flikar](#).

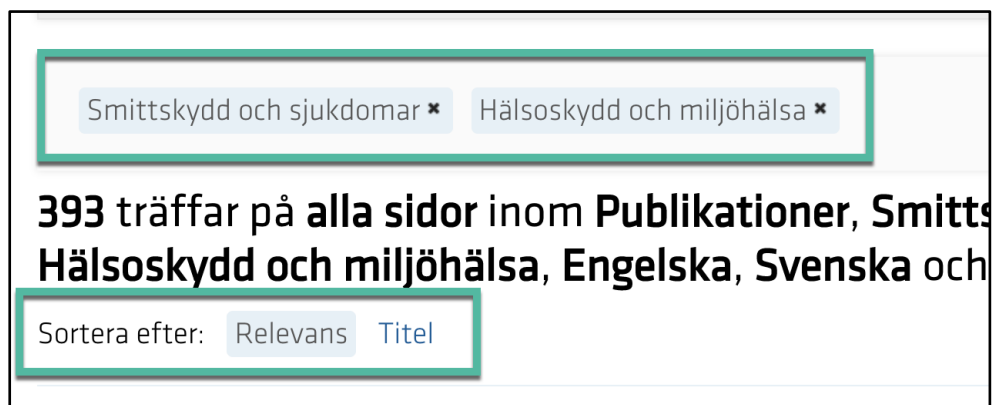
Rekommendationer

- Se till att valda knappar framgår med skärmläsare.
- Se till att objekt som visuellt presenteras som knappar under flikarna kodas som knappar.
- Flytta fokus i sidomladdning tillbaka till valt objekt så användare inte blir förvirrade när sidan laddas om vid varje val.

Resultat 7

Valda filter och sortering behöver förtydligas för skärmläsare

Vi har hittat en del problem med filter och sortering på både den generella sökfunktionen och den som används för [sökning av publikationer](#). Visuellt markeras det vilka filter och sorteringsalternativ som är valda. Men med skärmläsare läses allt endast som länkar.

Texten innan sorteringsalternativen hjälper, men man kan ändå få intrycket att inget är valt, fast det kan vara valt visuellt. Lägg därför till en aria-label vid länkarna som beskriver att exempelvis "relevans" är vald.

När det gäller filteralternativen behövs en rubrik som exempelvis "Filtrerar på:". Klickar man på länkarna tar man bort dem, något som visas med en ikon. Det behöver också framgå som ett tillägg till skärmläsare. Lägg antingen till det som övergripande dold beskrivning innan länklistan att man tar bort dem om man klickar på dem, eller för varje länk.

Rekommendationer

- Lägg till rubrik för valda filter och lägg till dold beskrivning (med aria-label) om att länkarna tar bort aktuellt filter. Exempelvis aria-label="Smittskydd och sjukdomar, klicka för att ta bort filtret".
- Lägg till en dold beskrivning med aria-label på valt sorteringsalternativ.

Resultat 8

Tekniska problem med varukorg

Som ni beskriver på webbplatsen går ni mer och mer över till digital hantering av publikationer. Så nivån av varukorgens tillgänglighet kanske på sikt inte är relevant.

I nuläget kan vi sammanfatta det som själva varukorgen, som ligger utanför er huvudsakliga webbplats är otillgänglig, speciellt tekniskt. Flera objekt kan inte tolkas med skärmläsare och den är inte responsiv då den kan inte visas i sin helhet i små skärmar. I bilden nedan visas den i smal skärm som då skär av innehållet.

 Folkhälsomyndigheten

Antal	Lager	Artikel	
1 	184	19039-2	Affisch Vaccin funkar (grön) Den tvåfärgade med vaccinsprutan

Vid ändring av antal artiklar, skriv det önskade antalet i rutan och klicka sedan på

Vikt 62 g
Alla belopp i SEK
All betalning sker mot faktura

OBS! Vid mer än 2 kg måste det anges en gatuadress, paket kan ej levereras ti

Beställ mer

I samarbete med ISY AB, telefon: 035-197520, publikationsservice@folk

Innan man kommer till varukorgen finns två knappar på [de sidor där man kan beställa](#). Det är lite förvirrande varför det finns två knappar (visa varukorg och lägg i varukorg), då "visa varukorg" redan finns länkat ovanför.

Om man lägger objektet i varukorgen kommer man direkt dit. Vi rekommenderar för enkelhetens skull att ni har en knapp i stället för dessa två men texten "Lägg till och visa i varukorgen".

Rekommendationer

- Baka ihop knapparna för att "Lägg till och visa i varukorg" eftersom det redan finns en länk ovan dessa som endast visar varukorgen.
- Om det inte finns planer på att ha kvar varukorgen, notera att den har bristande tillgänglighet men att ni kommer gå mer och mer mot andra lösningar. Om ni kommer ha kvar beställningssteget behöver ni arbeta med varukorgens tillgänglighet som ett eget projekt. Detta behöver ni besluta er om.

Resultat 9

Markera länkar med mer än färg

Som ni redan känner till behöver man komplettera länkarmed något strukturellt, som en understrykning eller liten pil. Då går de att urskilja även för användare som har nedsatt färgseende.

Som vi förstått det har ni på gång att markera länkar som saknar markering, till exempel på startsidan. Det är bra att ni fortsätter att arbeta med att markera länkar som dessa vi hittat på startsidan:

Rekommendationer

- Generellt sett är ni bra på att markera länkar visuellt med färg och något strukturellt, fortsatt så! Och åtgärda det avsteget vi noterat ovan.

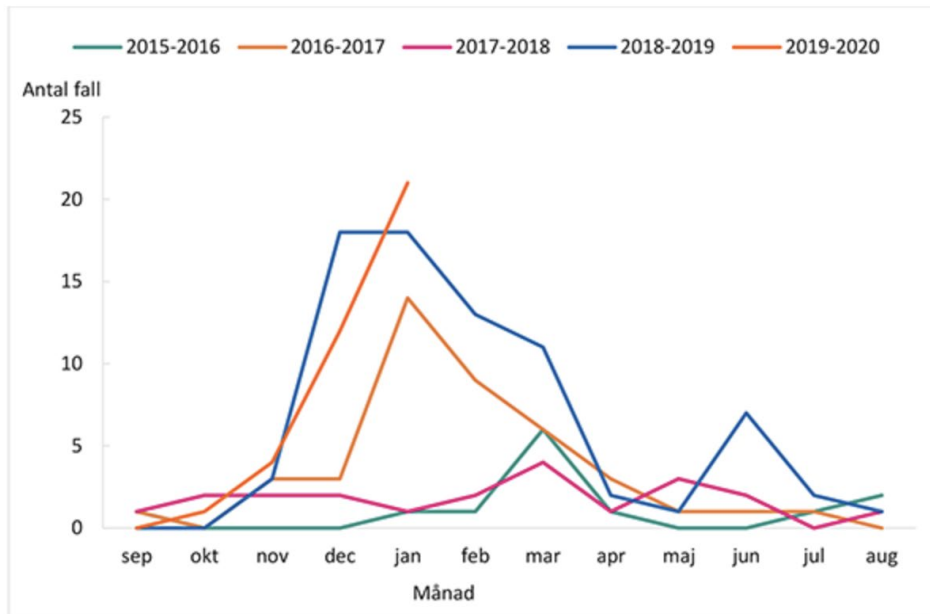
Resultat 10

Diagram har flera tillgänglighetsproblem

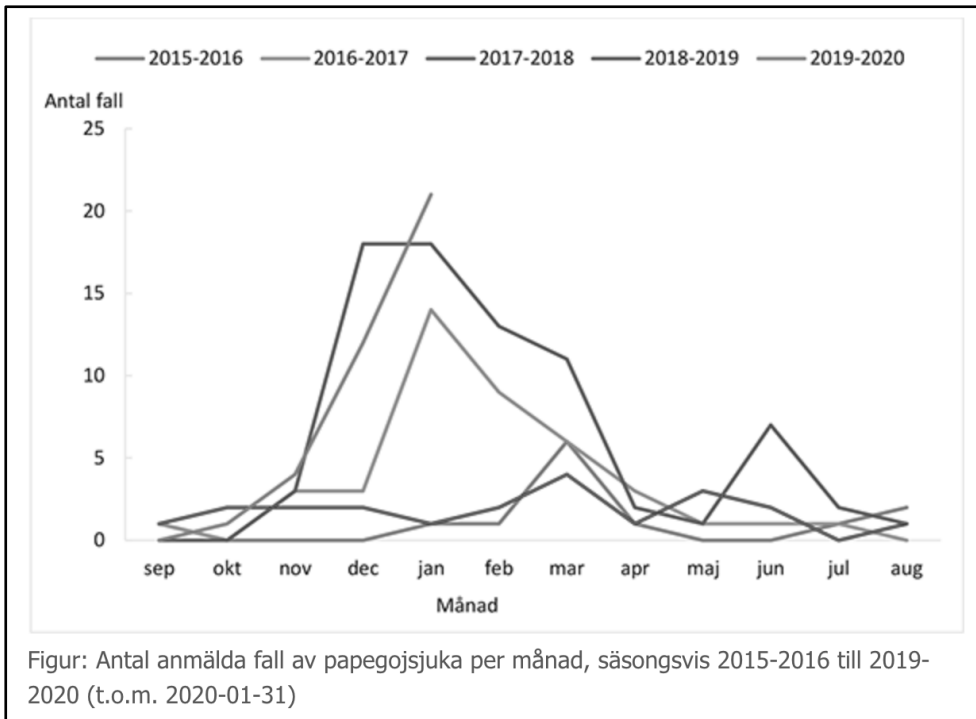
Vi har upptäckt flera tillgänglighetsproblem med diagram. Vi rekommenderar att ni skapar en samlad strategi för hur diagram

ska hanteras så de uppfyller rådande krav på diagram. Både på huvudwebbplatsen och på delwebbar.

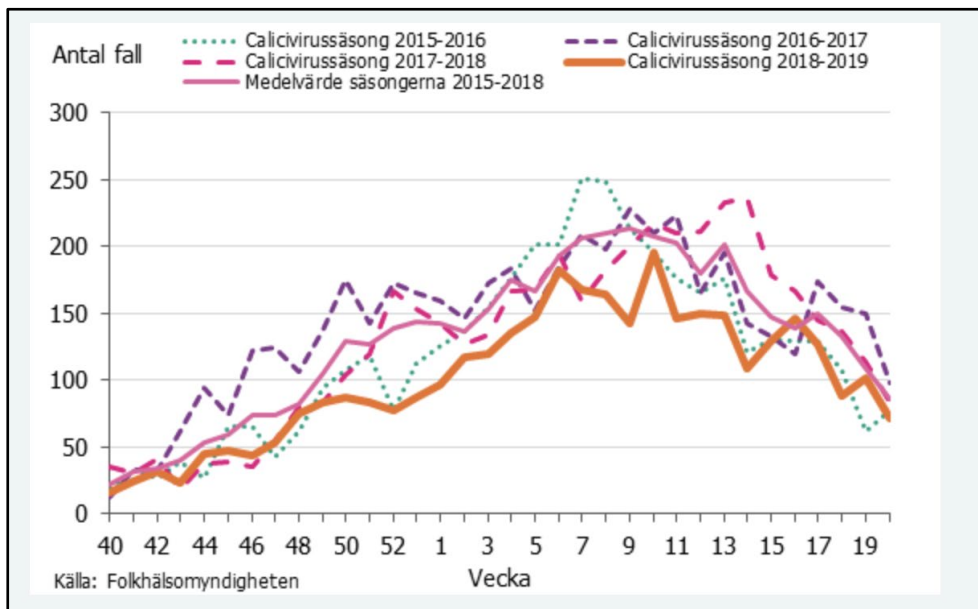
- **Visuell presentation av data.** Använd inte färg som enda sätt att förmedla data. Exempelvis i diagrammet nedan från sidan om [Papegojsjuka](#). För användare med nedsatt färgseende blir det svårt att urskilja färgskillnaderna. Detta blir tydligt om man gör bilden svartvit:

Figur: Antal anmälda fall av papegojsjuka per månad, säsongvis 2015-2016 till 2019-2020 (t.o.m. 2020-01-31)

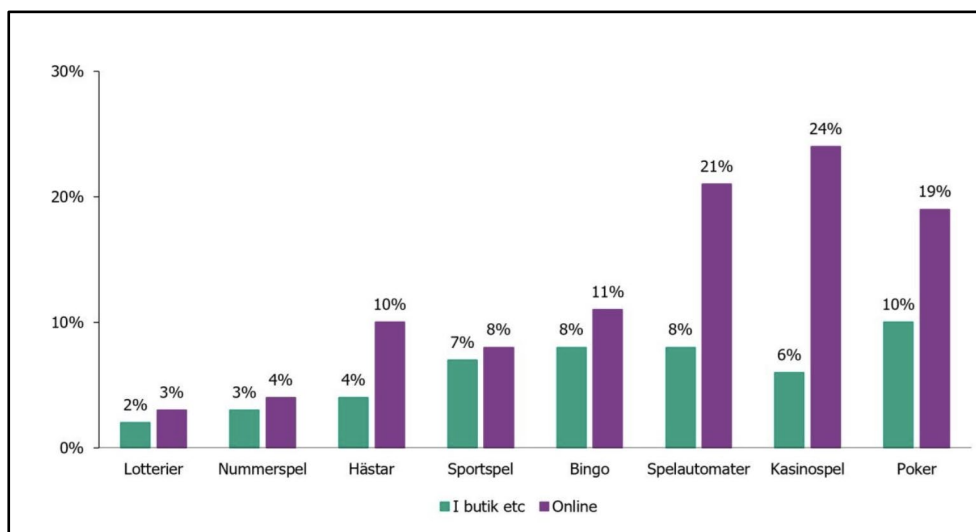
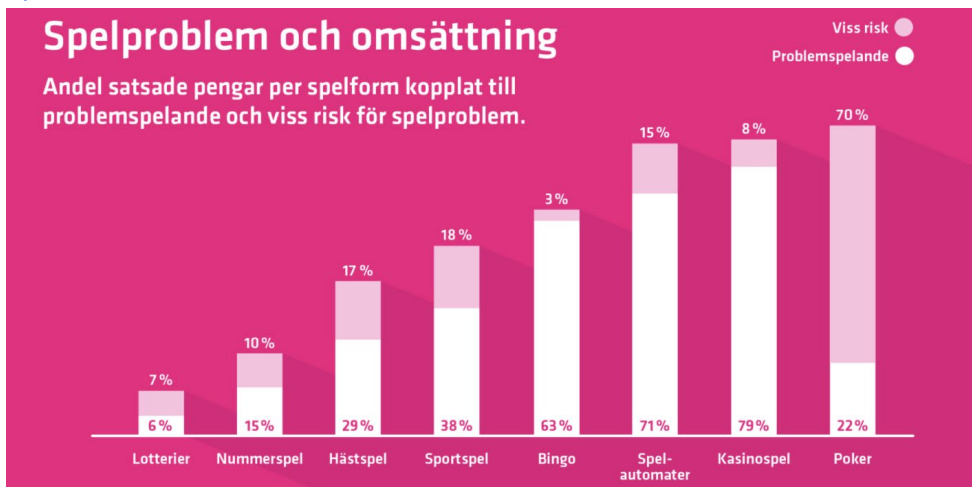

Använd något strukturellt utöver färgen för de olika linjerna, eller staplarna om det är stapeldiagram. Det kan vara streckat med olika längder på strecken, eller prickat. På stapeldiagram kan de olika staplarna ha olika mönster. Här har vi hittat ett ställe där ni gör precis så:

På delwebben spelprevention.se finns också statistik som behöver presenteras med mer än färg för att bli lättare att se till exempel för personer med synnedsättning Till

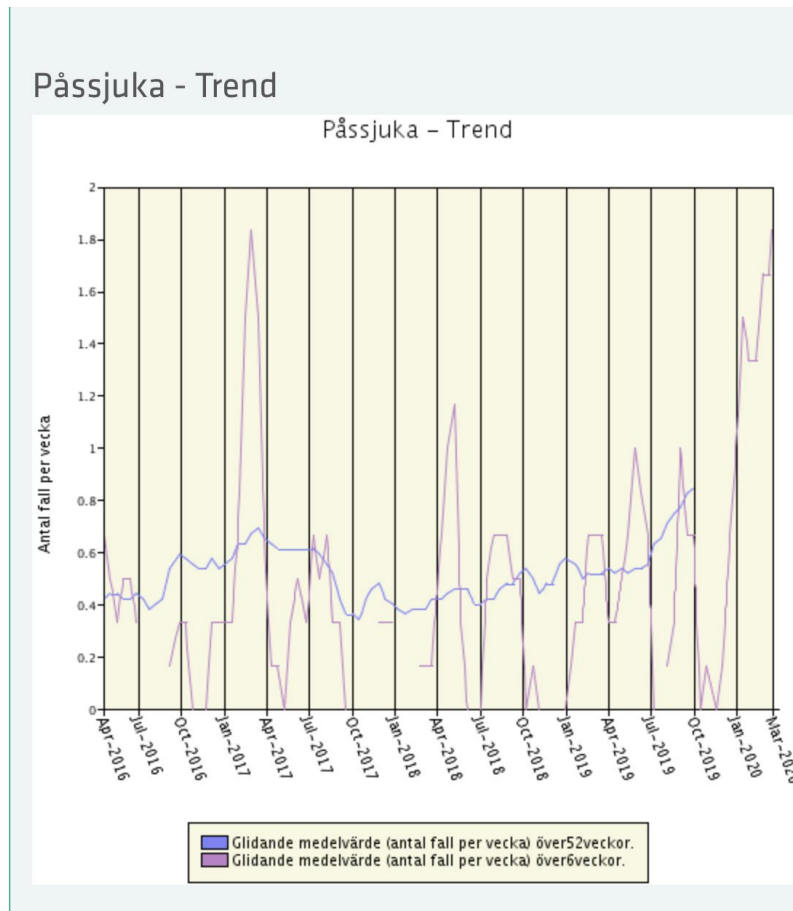
exempel stapeldiagrammen på sidan [Statistik om spelformer och risk](#).

● **Se till att det finns textalternativ, som ni oftast gör.**

Alternativet till diagram kan vara både en sammanfattning i text och tabell som visar data. Ni har ofta textsammanfattning och tabeller som alternativ, vilket är bra. Ett undantag vi hittat är när det finns diagram som kommer direkt från databas. Dessa saknar alt-text och

övrigt textalternativ.

- **Hänvisa till textalternativ i alt-texterna.** Det behövs till exempel på de diagram vi granskat och beskrivit ovan.

Rekommendationer

- Använd något mer än färg för att särskilja objekt i diagram och grafer, använd exempelvis streckade/prickade linjer eller. Det gör ni redan på många ställen men ni behöver hitta en strategi för att det ska göras mer konsekvent.

SCB har jobbat en hel del med just diagram och att få informationen möjlig att uppfatta även utan färg. De använder dynamiska lösningar, som också kan navigeras med tangentbord. [SCB sida med diagram](#). Ni har använt en del diagram från dem har vi sett.

Att inspireras av en sådan lösning kan vara något att ta

med sig framåt om ni ska arbeta mer intensivt med att presentera data på något mer interaktivt sätt.

- Fortsätt arbeta för att det alltid ska finnas textalternativ till diagram. Det behöver speciellt lösas där det är diagram direkt från databas. Där finns i dagsläget varken alt-text eller textalternativ/tabell. Som beskriver på avsnittet om tabeller så kan tabeller vara tungt att ta sig igenom med skärmläsare, även om det rent tekniskt går. Satsa därför på att alltid ha korta, tydliga sammanfattningar i text som komplement. Vilket ni ofta har.
- Hänvisa till sammanfattande texten i alt-texten för diagrammet.

Resultat 11

Fel huvudspråk i koden på engelska sidan

På [engelska versionen av webbplatsen](#) är huvudspråket i koden angivet till svenska. Detta behöver ändras till lang="en" så talsyntesen väljer rätt språkinställning för uppläsning.

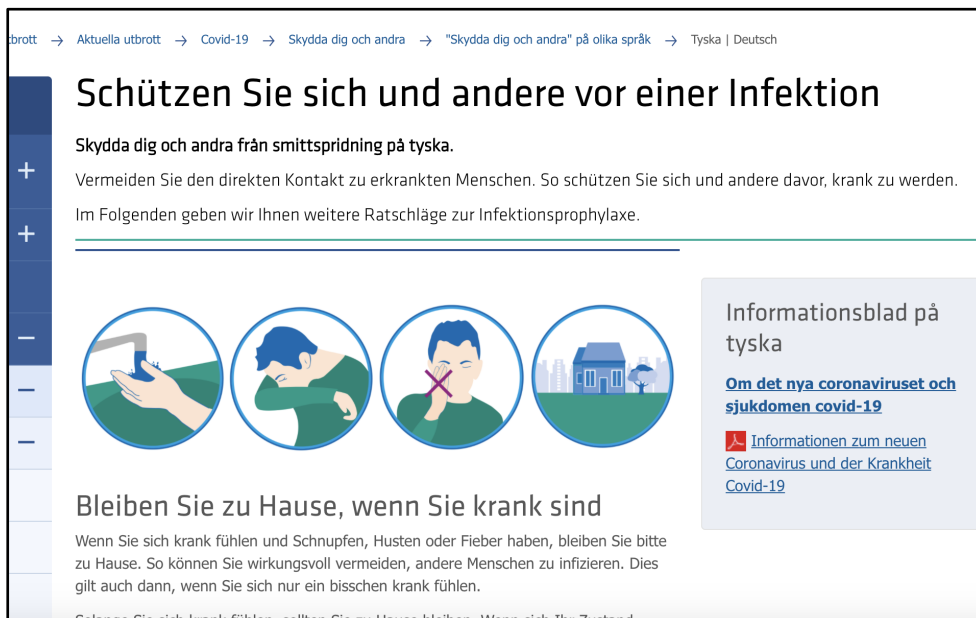
Rekommendation

- Koda huvudspråket med lang="en" på den engelska versionen av webbplatsen.

Resultat 12

Fel språkangivelse på innehåll med avvikande språk

Länkar och textinnehåll med annat språk än huvudspråket ska anges i koden. Detta gäller exempelvis innehåll om Covid-19 på olika språk, som [exempelvis sidan på tyska](#).

Rekommendationer

- Koda länkar på annat språk än huvudspråket med lang-attributet angivet med det språk länken är på.
- Koda textstycken med lang-attributet angivet med det språk texten är på.

Resultat 13

Gruppera avsnitt i formulär

När vi testar det tillfälliga formulär vi fick tillgång till, upptäckte vi att formuläret behöver grupperas i koden. Det innebär att märka upp det med fieldset och legend. Legend används för rubriken för gruppen, "Fakturauppgifter" i bilden nedan. Fieldset grupperar området.

Fakturauppgifter

Fakturamottagare (betalande organisation) *

Organisationsnummer *

Fakturaadress *

Kostnadsställe, referens

Rekommendationer

- Använd fieldset och legend i koden för att gruppera sektioner i formulär. Använd beskrivningen ovan till hjälp.

Resultat 14

Förbättra felhantering och förebygg fel

I det formulär vi testat upptäcker vi att felhanteringen inte fungerar bra. Om fel uppstår när man försöker skicka visas ett

meddelande:

Kontroll att din anmälan gått fram.

Förnamn *

Efternamn *

Fyll i det här fältet.

The screenshot shows a web form with two input fields: 'Förnamn' and 'Efternamn', both marked with a red asterisk. The 'Förnamn' field is empty and has a red border. A tooltip message with an exclamation mark icon and the text 'Fyll i det här fältet.' is pointing to the 'Förnamn' field. Above the fields, there is a small text line: 'Kontroll att din anmälan gått fram.'

Detta är ett automatiskt genererat meddelande när man anger “required” som en del i input-element. Den genereras olika i olika webbläsare, exemplet i bilden ovan är i Google Chrome.

Denna typ av felmeddelande är inte en bra lösning av flera skäl. Det försvinner efter ett tag, så många användare hinner inte uppfatta det. Den är inte heller nåbar med tangentbord eller hjälpmedel som skärmläsare.

Ni bör också ange obligatoriska fält på ett annat sätt än med en asterisk. Det är en vanlig lösning men det blir otydligt både visuellt och eftersom symbolen endast läses som den symbol det är med skärmläsaren, inte betydelsen. Vår rekommendation är att istället ange i ledtexten “Obligatoriskt”. Eller det omvända “Frivilligt” på de frivilliga fälten, om majoriteten av fälten är obligatoriska.

Anmäl dig här

[Läs mer om hur myndigheten hanterar dina personuppgifter.](#)

OBS! Kontrollera att din e-post blir korrekt ifylld, bekräftelse skickas automatiskt till den adress du anger. Om du inte får bekräftelse, [kontakta oss](#) för kontroll att din anmälan gått fram.

Förnamn *

Efternamn *

Befattning

Rekommendationer

- Använd en annan lösning för felhantering än att enbart ange obligatoriska fält som required. Felmeddelandet ska vara i kodad text, gärna med tillägg av en ikon och färg som uppmärksammar felet. Textmeddelandet bör läggas direkt i label-elementet eller på annat sätt kopplas till label-elementet för att det ska bli uppläst av skärmläsare i rätt kontext.
- Markera obligatoriska fält på ett sätt som blir lättare att förstå, som att ange texten "Obligatoriskt" direkt i ledtexten. Eller om det är mestadels obligatoriska fält kan ni istället ange "Frivilligt" på de som är frivilliga.
- Ni kan inspireras av det här sättet att utforma felmeddelanden. I det här fallet är felmeddelanden vid respektive fält placerat under fältet och kopplat till label-

elementet med aria-describedby.

Feil er oppdaget

- Du må oppgi et mobilnummer
- Du må oppgi en e-post-adresse
- For å gå videre må du godta kjøpsvilkårene

Kontaktinformasjon

Mobiltelefonnummer

🇳🇴 +47

Du må oppgi et mobilnummer

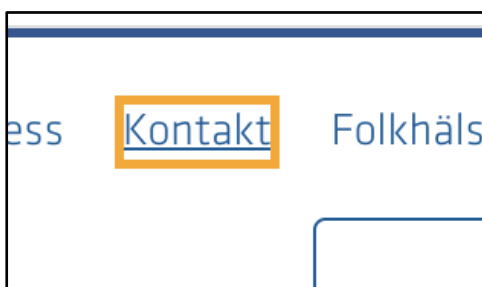
E-post

Du må oppgi en e-post-adresse

Resultat 15

Kontrast på fokusmarkering och formulärfält

Det är jättebra att ni har en egendesignad fokusmarkering när man styr med tangentbord! I WCAG 2.1 är ett av de nyare kraven att även icke-textelement som ramar som fokusmarkering ska överstiga 3.0:1 för att de ska gå att urskilja. I bilden nedan är kontrasten för ramen mot den vita bakgrunden 2.0:1. Så det enda ni behöver göra är att ha en lite mörkare orange nyans, efter som kontrastvärdet ofta understiger 3.0:1.

Även kontraster på inmatningsfält ska överstiga 3.0:1 för att uppnå kravet på icke-text kontraster. Sökfältet i bilden nedan är ett exempel på ett formulärfält på er webbplats. Denna har kontrasten 1.2:1 mot bakgrunden.

Sök bland publikationerna...

Rekommendationer

- Se till att kontrastvärdet för fokusmarkeringen för tangentbordsstyrning överstiger 3.0:1. Använd till en lite mörkare orange nyans när den är mot vita bakgrunden.
- Öka kontrasten på färgskillnad mellan formulärobject och bakgrunden. Det kan vara genom att ni lägger till en tydligare ram runt formulärobjectet, svart eller mörkt grå till exempel. Det övergripande sökfältet för webbplatsen är godkänt.

Resultat 16

Kontrast på text i infografik på spelprevention.se

På vissa ställen på delwebben spelprevention.se finns infografik där texten/illustrationerna har underkänd kontrast mot bakgrunden. Exempelvis på sidan om [Spelformer och risknivå](#).

Det finns kompletterande text i dessa så det är inte underkänt enligt WCAG (som då bara handlar om icke-text kontraster).

Samtidigt är visualiseringar som dessa är bra stöd till texten så det är bra om även dessa uppfyller kontrastkraven och kan urskiljas även om man har en synnedsättning. Eller om man tittar på den i svåra ljusförhållanden. Vita texten i illustrationen nedan är underkänd mot orangea bakgrunden är 3.4:1.

Spelautomater, kasinospel och internetspel är mest riskabla av alla spel. Vanliga internetspel är nätpoker, nätbingo och nätskraplotter. Medelhög risk har de flesta sportspel och spel på hästar. Lägst risk har lotterier som köps hos ombud.

Rekommendationer

- Sträva efter att uppnå godkända kontrastnivåer, 4.5:1 även på text som är del av bildobjekt. Detta gäller främst texten men öka med fördel kontrasten även på icke-text element.

Resultat 17

Provläs-funktionen har stora brister

Funktionen för att provläsa tryckt material har stora tillgänglighetsbrister. Exempelvis på sidan [Öppna jämförelser folkhälsa 2019](#). Det går inte att navigera med tangentbordet, talsyntesen läser inte upp innehållet och skärmläsaranvändare kan vare sig navigera eller lyssna på innehållet. På grund av bristerna är det bra att ni även erbjuder tryckt material som inte kan göras i webbformat i dokumentformat.

Bläddra och läs

Eftersom det finns dokumentalternativ på de sidor vi sett med denna bläddrare så är funktionen i sig inte underkänd enligt WCAG 2.1. Vi bedömer själva pdf:erna i nästkommande punkt.

Användningstest

Denna funktion gick inte bra i våra användningstester. Deltagare med och utan hjälpmedel hade svårt att använda denna provläsningssfunktion. Tekniskt gick den inte att styra med skärmläsare och förstoringen fungerade inte i dokumentet i funktionen.

“Det här är inte bättre än en pdf”, säger en användare med kognitiva funktionsnedsättningar.

Se [filmklipp från flera tester om provläsningen](#).

Rekommendationer

- För en dialog med er leverantör av provläs-tjänsten och se om den kan förbättras.

- Ni behöver ta ställning till hur ni förhåller er till att använda denna funktion när ni nu vet att den har så tillgänglighetsbrister.
- Lägg alternativet till bläddra-funktionen, som pdf-fil och textsammanfattning, innan funktionen. Så användare med skärmläsare kan ta del av alternativet först.

Resultat 18

Dokumentformat (som pdf) behöver förbättringar

Vi har tagit stickprov på pdf-dokument och en granskat en publikationstyp som öppnas direkt på webbsidan. Vi har också haft med ett moment i våra tester med användare där de testat hur dokumenten fungerar och uppfattas, med och utan hjälpmedel.

Vi har granskat följande dokument och publikationer:

1. Pdf-dokument som är aktuellt just nu: [Föreskrifter och allmänna råd om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19](#)
2. Pdf-dokument som inte har annat alternativ än otillgänglig bläddrare: [Öppna jämförelser folkhälsa 2019](#)
3. Publikation som öppnas direkt på webbsidan: [Barns och ungas rörelsemönster](#)

Pdf-dokument

Vi har hittat flera problem i pdf-dokumentet, till exempel den första i listan ovan. Innehållet är inte korrekt taggat, till exempel rubriker. Det beror förmodligen på hur ni taggat källdokumentet

som man genererat pdf-dokumentet ifrån.

**Gemensamma författningssamlingen
avseende hälso- och sjukvård,
socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.**

ISSN 2002-1054, Artikelnummer 27120012HSLF
Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

**Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd
om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19 m.m.;**

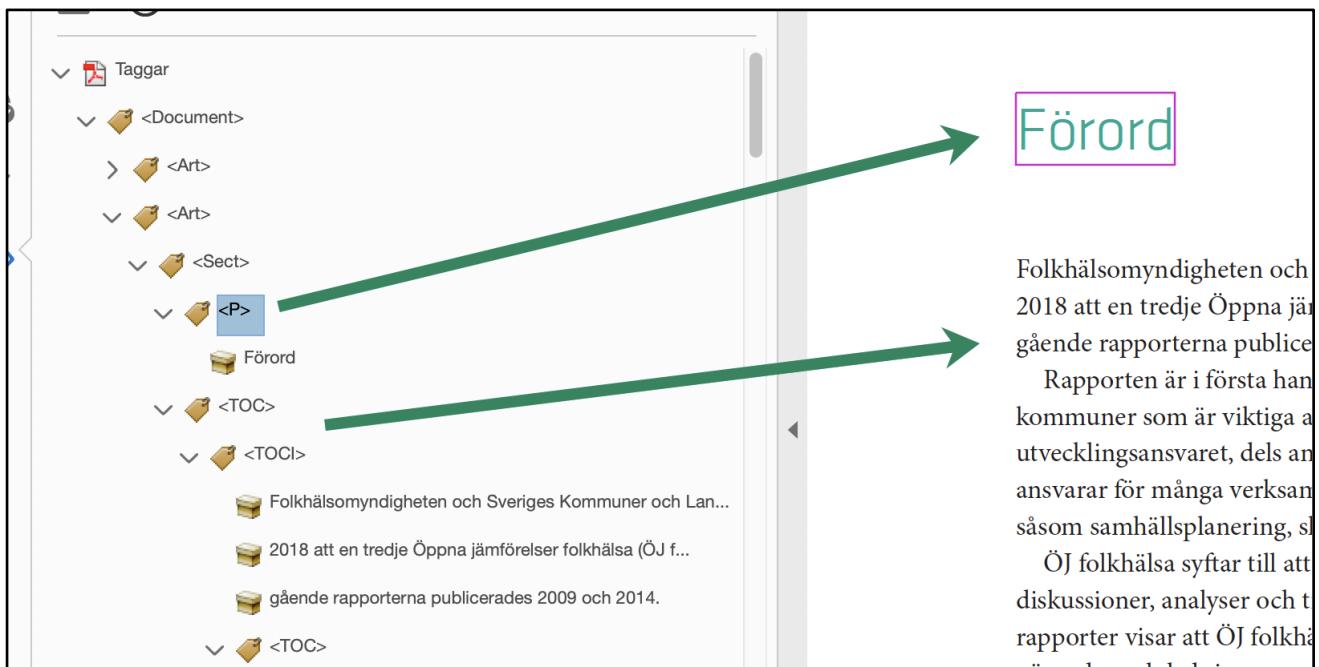
beslutade den 1 april 2020.

Folkhälsomyndigheten föreskriver följande med stöd av 12 § smittskyddsförordningen (2004:255) och beslutar följande allmänna råd till 2 kap. 1 och 2 §§ smittskyddslagen (2004:168).

**HSLF-FS
2020:12**
Utkom från trycket
den 16 april 2020

I både dokument 1 och 2 i listan ovan hittade vi också sådant som var feltaggat på andra sätt. Som till exempel att ett vanligt stycke som var taggat som en tabell.

Som ni ser i bilden nedan är en rubrik inte taggad som rubrik, utan som ett vanligt stycke och att textstycket är taggat som innehållsförteckning.

The screenshot shows a PDF editor interface. On the left, a 'Taggar' (Tags) panel lists various document elements: <Document>, <Art>, <Sect>, <P>, <TOC>, and <TOCI>. The <P> tag is highlighted with a blue box. A green arrow points from this tag to the word 'Förord' in the document preview on the right. Another green arrow points from the <TOC> tag to the same 'Förord' text, which is also part of a table of contents entry. The document preview shows the text 'Förord' and a paragraph of text below it.

Användningstest om pdf-dokument

Användare med skärmläsare reagerade på att rubrikerna inte var rätt taggade. Så hen kunde inte hoppa mellan rubriker, som man behöver kunna göra. Se [filmklipp om skärmläsare och pdf](#).

Publikation på webbsida

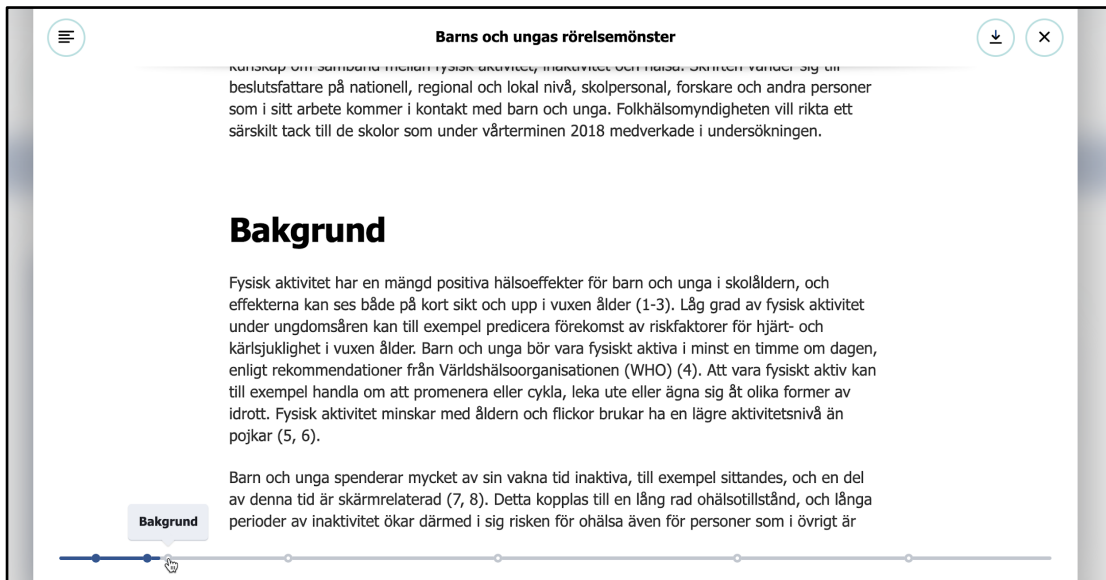
Den publikation som öppnades på webbsidan i ett modalt fönster har potential, men behöver en del justeringar för att fungera bra. Till exempel behöver ni se till att man inte kan nå bakomliggande objekt med tangentbord när modala fönstret är öppet.

Användningstest om publikation på webbsida

Denna publikationsform fick positivare reaktion av användare i jämförelse med pdf-dokument. Samtidigt fick vi även där fick vi en del kommentarer kring vad som kan bli bättre.

Exempelvis gällande mätaren som indikerar hur långt man läst, och som man kan navigera i. Många hade svårt att upptäcka och tolka den.

Den fungerade inte så bra med förstoringshjälpmedel. När beskrivningen av noderna dyker upp när man håller muspekaren över täcker den stor del av det användare med förstoring ser.

Rekommendationer

- I första hand, sträva efter att så mycket som möjligt kan vara innehåll i html-format. Det är lättare att göra html tillgängligt. Vi ser också generellt sätt i tester att användare ofta undviker att öppna dokument.
- Ha en strategi för att redaktörer som publicerar gör grundläggande tillgänglighetskontroll avseende exempelvis rubriktaggning, alt-texter och kontraster.
- Det finns mycket material att ha hjälp av för att lära sig göra mer tillgängliga publikationer. Till exempel den här [kursen från linkedIn learning: creating accessible PDFs](#). Vi kan självklart också hjälpa er i form av utbildning eller manual till redaktörer om ni är i behov av detta.

Resultat 19

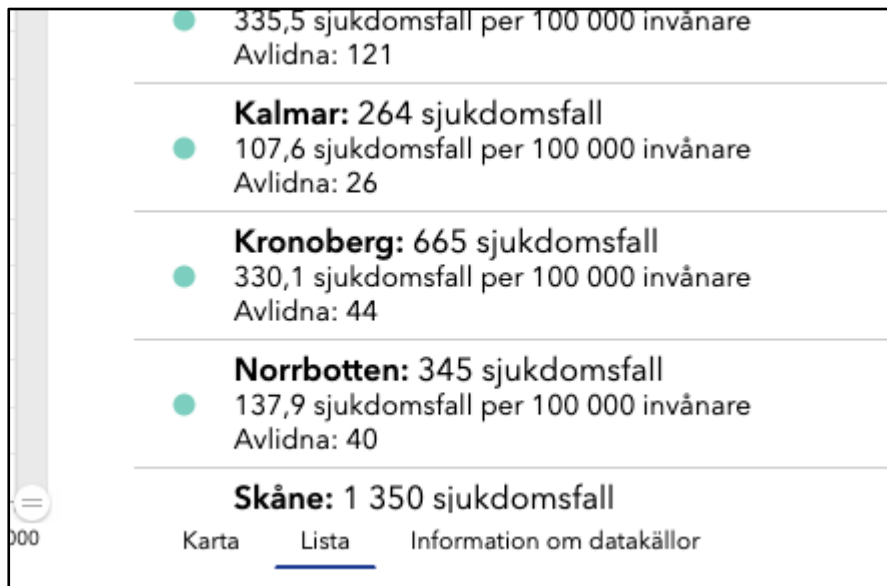
Visualiseringar av Covid-19 statistik

Vi har testat [tjänsten som visar aktuell statistik kopplat till Covid-19](#) bland annat med förstoring på stor skärm och skärmläsare i mobil. Detta är testat av vår medarbetare som själv har en synnedsättning och använder dessa hjälpmedel.

Det finns aspekter som är bra med denna tjänst såväl som tillgänglighetsproblem. Vi hade inte möjlighet att granska denna tjänst på detaljnivå men vi beskriver här några saker vi hittat, vi börjar med de positiva egenskaperna:

- Enhetlig färg och visuellt uttryck
- Bra med stora siffror på den viktigaste datan
- Layouten fungerade bra med mycket förstoring

- Bra att man kan välja mellan kartvy och lista

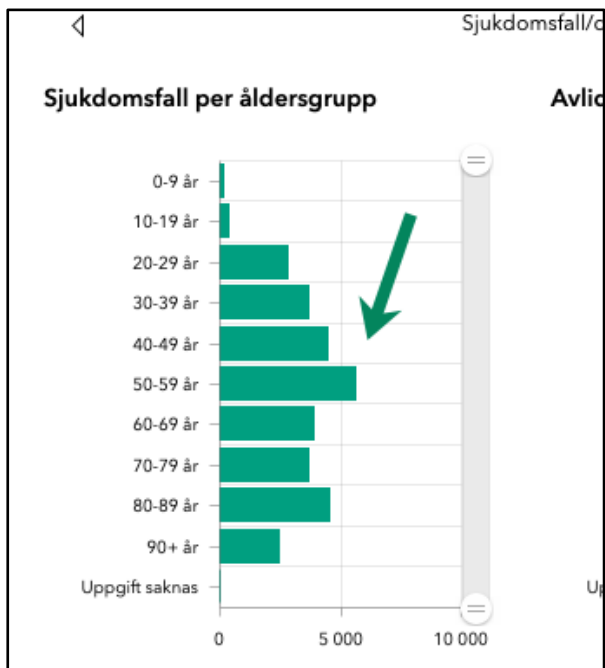

Några funna problem:

- Det fungerade inte så bra att välja statistik i mobil med skärmläsare. Det uppstod problem att navigera mellan olika statistik, bland annat eftersom man inte kunde nå pilarna.

- Flera ikoner var väldigt små (som pilarna i bilden ovan) vilket gjorde dem svåra att se och klickytorna för små.
- Ingen uppläsning av själva staplarna i diagrammens värde (antal sjukdomsfall till exempel), endast kategorin (Åldern).

- Drag-reglade som de i bilden ovan är svåra att styra om användaren har nedsatt finmotorik. Behöver finnas alternativ att välja kategori som visas.

Rekommendationer

- I det här fallet förstår vi att det behövde komma ut en statisiktjänst snabbt, med tanke på det är den bra! Samtidigt, tänk på med tredjepartstjänster att ni upphandlar, kravställer och testar enligt WCAG 2.1.
- Åtgärda de högst prioriterade problemen, som vi beskriver ovan. I ett senare skede kan man förbättra den ytterligare. Som vi beskriver i nästa punkt behöver ni på sikt förbättra statistikdatabaserna och om ni använder denna som grund kan ni arbeta fram ett bra alternativ.

Resultat 20

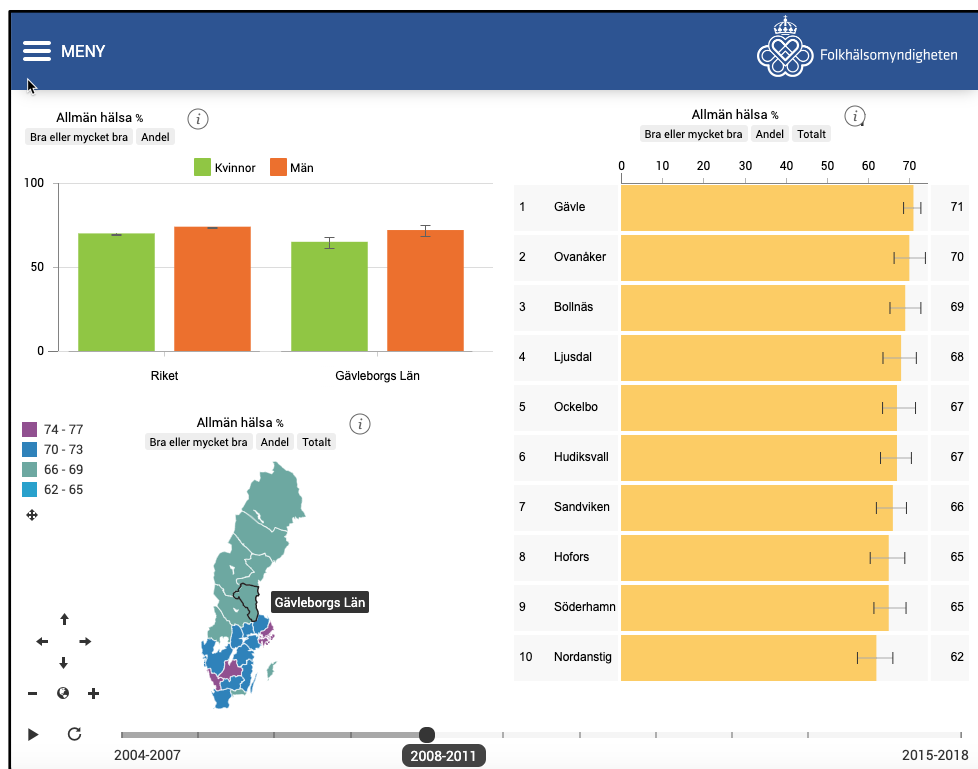
Strategi tredjepartslösningar och databaser

Ni använder en hel del tredjepartslösningar som är statistikdatabaser: [Folkhälsodata](#), [FolkhälsoStudio](#),

[Indikatorlabbet](#), [Kommunfaktablad](#), [Psykisk ohälsa](#).

Vi noterar vid en snabb koll att det finns tillgänglighetsproblem i dessa som bryter mot WCAG, som exempelvis:

- Färg som enda informationsbärare. Att tolka diagram kräver färgseende för att kunna urskilja data.
- Problem att navigera med tangentbord, förstörande hjälpmedel eller skärmläsare. Menyn i bilden nedan till exempel kunde inte nås med tangentbord, och därmed inte med många hjälpmedel.
- Dragreglage som kräver komplex rörelsemönster. Det kan göra det svårt att styra för användare som har nedsatt finmotorik. Det bryter också mot ett kriterium i WCAG som kom i 2.1 versionen. I bilden nedan syns ett sådant reglage.

Rekommendationer

- För att dessa tjänster ska bli mer tillgängliga blir det viktigt att jobba med era leverantörer, med bland annat

upphandling, kravställning och test. Att kravställa mot WCAG 2.1 och att kunna verifiera om det uppfylls.

- Om det i nuläget är svårt av olika skäl att få alla dessa system tillgängliga, fokusera på att de delar ni använder i er externwebb.

Resultat 21

Fortsätt testa med användare

Ha i fokus att era digitala plattformar ska utformas och testas med användare. Användares feedback är ovärderlig när man utformar och testar material. Det var ett viktigt inslag i det arbete vi gjort i det här uppdraget för ett bra resultat. Ibland är inte godkänt enligt WCAG per automatik bra för användare. Testa i tidigt skede så ni kan välja strategi bra och inte tvingas ha flera olika lösningar som slutar med att det blir innehållstunga. Till exempel pdf-dokument i anslutning till film som saknar syntolkning.

Här är några sammanfattande punkter som beskriver vad flera av användarna upplevde särskilt utmanande som inte är med tidigare i rapporten där WCAG varit fokus.

Konsekvent

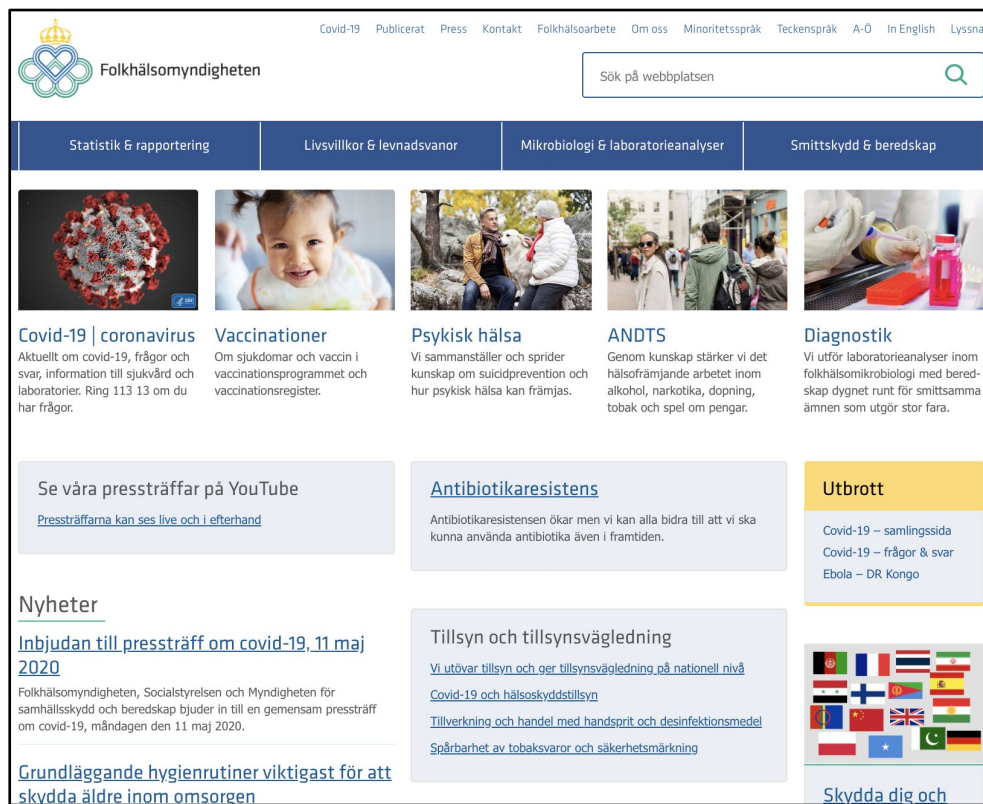
Två deltagare, en som använder skärmläsare och en med kognitiv funktionsnedsättning upplever att webbplatsens utformning inte är helt konsekvent bland annat gällande länkar, knappar och publikationer.

Det gör att det:

- Tar längre tid att lära sig att navigera på sidan.
- Inte upplevs vara samma avsändare och därför blir svårare att snabbt avkoda innehåll.
- Blir energikrävande att navigera och avkoda sidan.

Se [filmklipp från test här om konsekvent interaktion](#).

Layout

Personer med läs- och skrivsvårigheter eller kognitiva funktionsnedsättningar upplever att det inte finns något som utmärker sig på sidan som känns naturligt att klicka på eller börja läsa. Därför blir det svårare att ta till sig information och navigera sig på siten. Startsidan upplevdes som innehållstung med många länkar och information men även undersidor och delwebbar skulle kunna förbättras.

Se [filmklipp om layout](#).

Det skulle för dessa användare, underlätta med bilder, ikoner tillsammans med text och tydliga rubriker (exempelvis fetstil samt större) och tydliga hierarkier av olika element på både startside och undersidor för att lättare ta till sig informationen på även knappar skulle kunna särskilja sig i färg och stil för att utmärka sig och underlätta för användaren.

Radlängder, stycken och textstorlek

Friluftsliv

 Lyssna

I december 2012 beslutade regeringen om tio mätbara mål för friluftslivspolitik, som ska ha uppnåtts fram till 2020. Folkhälsomyndigheten har samordningsansvar för mål nio, Friluftsliv för god folkhälsa (skrivelse 2012/13:51) vilket innebär att vi på olika sätt uppmärksammar hur natur- och kulturlandskapet kan vara en möjlig arena för fysisk aktivitet, avkoppling, rekreation och återhämtning.

De flesta former av friluftsliv betyder fysisk aktivitet, som i sig har många positiva hälsoeffekter för både kropp och själ. Men att utöva friluftsliv kan också vara mer stillsamma möten med naturen, som också ger möjlighet till socialt umgänge i en avkopplande miljö.

Flera undersökningar visar att vi mår bra av friluftsliv. Att vara ute i naturen kan till exempel medföra minskad stress, stärka kognitiv förmåga, förbättra psykisk hälsa, främja fysisk aktivitet och underlätta social interaktion. Vissa forskare menar till och med att vi skulle bli lyckligare och känna större livskraft om vi fick en starkare koppling till naturen.

Uteliv i coronatider

Naturen fyller många funktioner i coronatider. Här kan du promenera och vara fysiskt aktiv, finna lugn, reflektera och få återhämtning. Risken att bli smittad är dessutom mindre utomhus än inomhus. Men

För personer som använder förstoringshjälpmedel och personer med kognitiva funktionsnedsättningar är textstorlek, styckeindelningen och radlängden viktiga för orka läsa och ta till sig informationen. På Folkhälsomyndigheten funkade varken radlängder eller textstorleken bra för dessa deltagare men på Spelprevention funkade det bättre för användarna, därför rekommenderar vi att ni gör mer likt som spelprevention sidan.

Se [filmklipp och text och förstoring](#).